

Mariusz Chamarczuk

Problematyka współpracy parafii katolickich z misjami kulturowo-językowymi w Szwecji

---

Seminare. Poszukiwania naukowe 29, 163-171

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KS. MARIUSZ CHAMARCZUK SDB

PROBLEMATYKA WSPÓŁPRACY PARAFII KATOLICKICH Z MISJAMI KULTUROWO-JĘZYKOWYMI W SZWECJI

W dzisiejszym społeczeństwie globalnym¹ – jak nazywa się obecnie bez żadnych skrupułów zarówno sposób funkcjonowania populacji światowej, jak i społeczeństw zamieszkujących kontynent europejski – istnieje konieczność tworzenia miejsc sprzyjających potrzebom i oczekiwaniom tzw. ludzi w drodze (jakimi są migranci), gdyż jako osoby mają do tego zwyczajne, a nawet niezbywalne ludzkie prawo². Odnosi się to nie tylko do osób objętych szerokim rozumieniem treści zawartej w terminie *migrant*, ale także do tego, co noszą one w sobie jako wewnętrzną treść stanowiącą o ich tożsamości, czyli do kultury, systemu wartości i religii. Na kanwie dyskusji o roli poszczególnych instytucji europejskich, państwowych, kościelnych, wyznaniowych, publicznych, niepublicznych, prywatnych, ideowych czy choćby hobbystycznych³ oraz ich stosunku do migrantów, należy postawić pytanie, czy podstawowe instytucje zajmujące się tymi problemami w łonie Kościoła katolickiego, jakimi są parafie i duszpasterstwa migrantów, wypełniają swoją rolę. Inaczej mówiąc, czy zapewniają i roztaczają one w duchu chrześcijań-

---

¹ Por. J. Norberg, Spór o globalizację – kto zyskuje, kto, traci, ile i dlaczego, tłum. P. Bonisławski, Warszawa 2006, s. 57-62; A. Dylus, Globalizacja – refleksje etyczne, Wrocław 2005, s. 11-16. Por. także D. Gawin, Społeczeństwo obywatelskie w epoce globalizacji, w: Globalizacja i my – tożsamość lokalna wobec trendów globalnych, red. R. Piekarski, M. Graban, Kraków 2003, s. 169-196; D. Pietrzyk-Reeves, Społeczeństwo obywatelskie, w: Słownik społeczny, red. B. Szlachta, Wyd. WAM, Kraków 2004, s. 1290; Z. Bauman, Globalizacja – i co z tego dla ludzi wynika, Warszawa 2000, s. 17-25.

² Mówi o tym przede wszystkim *Powszechna Deklaracja Praw Człowieka* z 1948 r., art. 13 p. 1: „Każdy człowiek ma prawo swobodnego poruszania się i wyboru miejsca zamieszkania w granicach każdego państwa” oraz najważniejsze nowożytne katalogi praw człowieka do niej nawiązujące.

³ Bardzo popularna forma działalności stowarzyszeniowo-związkowej w Skandynawii nazywana *Ideel förening*, z której korzystają grupy osób zaangażowanych i aktywnych społecznie o określonych zainteresowaniach. Daje duże możliwości korzystania ze środków na działalność statutową przeznaczonych z budżetu miejskiego, wojewódzkiego, krajowego lub projektów europejskich.

skiej solidarności oraz katolickiej pomocniczości⁴, szeroko rozumianą opiekę duchowo-sakramentalną i charytatywno-socjalną nad poszczególnymi osobami, ich rodzinami czy nawet związkami, a także wspólnotami poddanymi konieczności migracji, w sytuacji opuszczenia miejsca kulturowego ugruntowania i zakorzenienia.

Kościół katolicki w Szwecji obejmuje swoją opieką migrantów w bardzo wielu dziedzinach swej działalności, gdyż jest to społeczność składająca się w znacznej większości z przybyszów z innych krajów. Jednak szczególnymi miejscami, które są na pierwszej linii kontaktu z nimi, są parafie oraz misje kulturowo-językowe i to od współpracy tych instytucji zależy szeroko rozumiane dobro zarówno poszczególnych osób, jak i całej wspólnoty katolickiej w postmodernistycznym społeczeństwie poprotestanckim, wciąż kulturowo uprzedzonym do wszelkich przejawów katolicyzmu, mocno zlaicyzowanym i zeświecczonym w najważniejszych obszarach życia społecznego.

1. UMIEJSCOWIENIE PARAFII I MISJI KULTUROWO-JĘZYKOWYCH W STRUKTURZE KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO W SZWECJI

Wydaje się zasadne i wręcz konieczne, aby refleksję nad możliwością współpracy między dwoma ważnymi instytucjami kościelnymi rozpocząć od prezentacji ich usytuowania w całościowej strukturze duszpastersko-administracyjnej Kościoła katolickiego w Szwecji. Pozwoli to już na początku odkryć ich kluczową rolę w odniesieniu do tak szczególnych odbiorców ich działalności, jakimi są migranci.

Zgodnie z nauczaniem Soboru Watykańskiego II⁵, urzędem jednoczącym tę społeczność jest instytucja i osoba biskupa ordynariusza wraz z kurialnymi urządzeniami oraz dykasteriami przewidzianymi przez KPK⁶, współpracującymi z podległymi im oddziałami, komisjami⁷, stowarzyszeniami⁸, instytucjami, duszpasterstwami specjalistycznymi⁹, a także organami prasowymi¹⁰ oraz ruchami i ośrod-

---

⁴ Zasady solidarności i pomocniczości są jednymi z podstawowych kategorii chrześcijańskich nauk społecznych oraz społecznego nauczania Kościoła katolickiego, por. *Kompendium Katolickiej Nauki Społecznej*, red. J. Kupny, Kielce 2005, s. 122-131; por. także *Słownik Katolickiej Nauki Społecznej*, red. W. Piwowarski, Warszawa 1993, s. 130-131; Ch. Rodger, *An introduction to Catholic Social Teaching*, Wyd. Family Publications Oxford 1999, s. 24-25, 35-37.

⁵ Por. *Dekret o pasterskich zadaniach biskupów w Kościele „Christus Dominus”*, w: Sobór Watykański II, *Konstytucje, Dekrety, Deklaracje*, tekst polski, Wyd. Pallotinum, Poznań 1983, s. 232-254.

⁶ Por. Kodeks Prawa Kanonicznego, Wyd. Pallotinum, Poznań 1984, kan. 375-411.

⁷ Por. *Arbetsgrupper och utskott*, w: *Matrikel 2010 – Stockholms Katolska Stifts*, red. E. Kazinczy, Stockholm 2010, s. 19-21.

⁸ Por. *Förlag*, w: tamże, s. 26-27.

⁹ Por. *Särskild själavård*, w: tamże, s. 84-87.

¹⁰ Por. *Tidskrifter*, w: tamże, s. 26-27.

kami edukacyjnymi¹¹. Struktura administracji centralnej jest organicznie połączona z regionalnymi instytucjami diecezji, czyli 6 dekanatami¹² i 43 parafiami¹³. Strukturami współpracującymi z administracją diecezjalną są zgromadzenia zakonne¹⁴ zaangażowane w duszpasterstwo parafialne, szkolne, akademickie, misyjne, młodzieżowe, charytatywne – w takim zakresie, w jakim biskup miejsca, po uzgodnieniach z władzami zakonnymi, uzna to za stosowne, przydatne i pomocne wspólnocie Kościoła.

Istnieją jednak jeszcze dodatkowe struktury organizacyjno-duszpasterskie z racji dużej liczby imigrantów różnych narodowości, odpowiedzialne z mandatu ordynariusza za duszpasterstwo prowadzone w konkretnym języku oraz tradycji pochodzenia grupy imigrantów¹⁵, którzy wyrażają taką potrzebę – w Szwecji są to tzw. duszpasterstwa narodowe oraz misje kulturowe i językowe, obejmujące 12 największych grup imigrantów z takich krajów, jak: Chile, Erytrea, Etiopia, Filipiny, Włochy, Korea, Chorwacja, Polska, Słowenia, Hiszpania, Ukraina, Wietnam¹⁶. Istnieją także grupy uchodźców z krajów afrykańskich, z państw objętych wojnami w strefach francusko- i angielskojęzycznych, które posiadają w Szwecji własnych duszpasterzy, lecz ich działalność nie jest jeszcze ukształtowana i rozwinięta w konkretne struktury organizacyjne.

Osobną kwestią, niemniej ważną, pozostaje duszpasterstwo i opieka socjalna nad imigrantami z krajów Bliskiego Wschodu, dla których utworzono osobny wikariat apostolski. W jego skład wchodzi chrześcijanie rytu chaldejskiego, maronickiego, melchickiego oraz syryjskiego¹⁷.

Niniejsza, skrótowa prezentacja struktury administracyjnej Kościoła odświeża stan oraz sytuację religijno-kulturową zawartą w granicach społeczności katolickiej w Szwecji. Ukazuje obraz nazywany przez wielu obserwatorów mianem Kościoła w miniaturze¹⁸ i stanowi bardzo ciekawy obszar badań dla kulturoznaw-

¹¹ Por. *Grundskolor*, w: tamże, s. 95; Por. także *Förskolor och daghem*, w: tamże, s. 96.

¹² Por. *Dekanat*, w: tamże, s. 28-29.

¹³ Por. *Stiftets församlingar*, w: tamże, s. 29-76.

¹⁴ Por. *Ordnar och kongregationer*, w: tamże, s. 101-104.

¹⁵ Por. Papiéska Rada do Spraw Duszpasterstwa Migrantów i Podróżujących, *Instrukcja „Erga Migrantes Caritas Christi”* (3 maja 2004 r.), wyd. polskie, Lublin 2008, s. 83-88. Por. także *Orędzie Jana Pawła II na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 1985-2005*, red. W. Necel, Wyd. Hlondianum, Poznań 2009, s. 115-124.

¹⁶ Por. *Språkligga själasörjare och missioner*, w: *Matrikel 2010*, dz. cyt., s. 76-81.

¹⁷ Por. *Vikariatet för de orientalisk-katolska kyrkorna representerade i Sverige*, w: tamże, s. 81-83.

¹⁸ Por. A. Arborelius, *Enhet i mångfald – herdabrev under jubileumsåret*, Veritas förlag, Malmö 2004, s. 15. Por. także *Tillbaka till Jerusalem – Slutdokument från Stiftssynoden 1995*, red. B. Bylund, Vadstena 1996, s. 62; Por. także, J. Próchniewicz, *Współczesny katolicyzm szwedzki. Duszpasterstwo w diasporze*, Poznań 1999, s. 47-48.

ców i socjologów zarówno kościelnych, jak i świeckich, wywodzących się z różnych ośrodków akademickich oraz kierunków ideowych. Okazuje się bowiem, iż budowanie integracji kulturowej w takich warunkach w sposób konkretny i praktyczny jest ciekawym materiałem prowadzenia badań, a temat ten, zwłaszcza w odniesieniu do społeczeństw wielokulturowych, jest dzisiaj nie tylko modny, ale wręcz wymuszony wciąż nowymi, zaskakującymi i nieoczekiwanymi sytuacjami, które są nieobliczalnym skutkiem ubocznym światowej globalizacji¹⁹.

2. PERSPEKTYWY WSPÓŁPRACY PARAFII I MISJI W CELU TWORZENIA ŚRODOWISKA PRZYJAZNEGO PROCESOM INTEGRACYJNYM

Sytuacja powstająca w środowisku tworzonym przez migrantów pochodzących z różnych kultur, nazywana potocznie efektem wielokulturowości²⁰, może tworzyć zarówno sytuacje pozytywne, jak i negatywne – przeważnie zachodzą one w sposób niekontrolowany i ani jednych nie da się do końca przewidzieć i zaplanować, ani drugich wykluczyć, ponieważ są ubocznym efektem skomplikowanych procesów społeczno-cywilizacyjno-kulturowych powstających w momencie spotkania elementów składowych różnych kultur²¹.

Z pewnością nie można też stawiać na jednej płaszczyźnie zjawiska społeczeństwa wielokulturowego²², powstałego jako efekt filozoficznej alternatywy dla państwa jednonarodowego lub narodowego²³ czy wyznaniowego²⁴, z kwestią funkcjonowania społeczności wielokulturowej w łonie uniwersalnego katolicyzmu²⁵. Różnica ta wydaje się sprawą oczywistą i zasadniczą, natomiast nie jest nią sposób osiągania zamierzonego celu, jakim jest utworzenie społeczności po-

---

¹⁹ Por. B. Svensson, *Kulturowe granice obywatelstwa*, tłum. P. Kwiatkowska, w: *Tożsamość i obywatelstwo w społeczeństwie wielokulturowym*, red. E. Oleksy, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008, s. 197-206.

²⁰ Por. A. Ceynowa, *Globalizacja, świadomość wielokulturowości i szkoły wyższe*, w: *Globalizacja i my – tożsamość lokalna wobec trendów globalnych*, dz. cyt., s. 95-104. Por. także: B. Jałowicki, *Globalizacja, lokalność, tożsamość*, w: *Kregi integracji i rodzaje tożsamości*, red. W. Wesołowski, J. Włodarek, Warszawa 2005, s. 111-120.

²¹ Por. B. Misztal, *Tożsamość jako pojęcie i zjawisko społeczne w zderzeniu z procesami globalizacji*, w: *Tożsamość bez granic – współczesne wyzwania*, red. E. Budakowska, Warszawa 2005, s. 21-31.

²² Por. J. Turowski, *Socjologia. Wielkie struktury społeczne*, Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin 1994, s. 11-18.

²³ Por. J. Bluszkowski, *Naród w sensie etnicznym i politycznym*, w: *Spoleczeństwo i polityka. Podstawy nauk politycznych*, red. K. Wojtaszczyk, W. Jakubowski, Warszawa 2007, s. 182-185. Por. także S. Sulowski, W. Jakubowski, *Państwo narodowe w obliczu globalizacji i integracji*, w: tamże, s. 256-257.

²⁴ Państwo wyznaniowe, to takie, które w swym systemie ustrojowym utożsamia i przekłada system religijny na zasady funkcjonowania struktur państwowych (definicja własna autora).

²⁵ Por. *Erga Migrantes Caritas Christi*, dz. cyt., s. 23-25, 91-93.

trafiącej współistnieć w ramach jednej społeczności i dzielić się tym, co jest istotne dla każdego z osobna oraz dla wszystkich w kontekście dobra wspólnego, w taki sposób, aby nie pomniejszać oraz nie marginalizować czy też wykluczać innych.

Rozważając powyższe kwestie w odniesieniu do sytuacji skandynawskiej, a w węższym ujęciu, co do stanu rzeczy w Kościele katolickim w Szwecji, sprawę można uznać za wyjątkowo skomplikowaną. Według najnowszych danych statystycznych, imigranci katolicy to społeczność licząca ok. 150 tys. osób, tworzona przez reprezentantów z ok. 70 krajów²⁶. Podchodząc do sprawy w sposób pozytywny, należy to zjawisko postrzegać jako wielkie bogactwo kultur, tradycji, rytów, zwyczajów, obrzędów, zrosniętych i scalonych z Ewangelią oraz chrześcijaństwem. Może to być sytuacja obiektywnie stwarzająca wiele możliwości wzajemnego ubogacenia, poznania, uwrażliwienia na inność i odmienność, wyrażania szacunku dla historii, osiągnięć oraz martyrologii. Z drugiej strony, może ona być przyczyną wielu trudności, problemów, konfliktów, ograniczeń, nieporozumień, a także zwątpień wśród imigrantów, często nastawionych roszczeniowo i pretenjonalnie²⁷.

W tym kontekście, zasadne wydaje się postawienie następującego pytania: w jaki sposób, jakimi praktycznymi rozwiązaniami oraz metodami należy się posługiwać w celu budowania mądrej, zdrowej jedności, aby w przyszłości zaowocowała ona utworzeniem i powstaniem społeczności-wspólnoty będącej rzeczywistą jednością w różnorodności²⁸, zdolną rozwijać oraz wspierać się w przeżywaniu różnych sytuacji życiowych, wychowaniu nowych pokoleń i dawaniu codziennego świadectwa na zewnątrz wobec zlaicyzowanego społeczeństwa szwedzkiego? Kierując się w powyższych analizach realizmem, trzeba stwierdzić, że będzie to bardzo trudne w odniesieniu do pierwszego pokolenia imigrantów²⁹, nierozzerwalnie, wręcz istotowo połączonych z krajem pochodzenia i kultu-

²⁶ Niniejsze dane nie są oficjalne, gdyż metoda prowadzenia rejestru Kościoła katolickiego w Szwecji nie przewiduje obliczeń statystycznych pod kątem określenia narodowości i pochodzenia osób widniejących w jego oficjalnych kartotekach – informacja uzyskana przez autora dn. 18.11.2008 r. od Pera Englunda odpowiedzialnego za prowadzenie rejestru katolików w Szwecji, w biurze rejestrów Kościoła katolickiego w Sztokholmie.

²⁷ Por. P. Sztompka, *Socjologia. Analiza społeczeństwa*, Wyd. Znak, Kraków 2002, s. 459-460.

²⁸ Por. A. Arborelius, *Enhet i mångfald*, dz. cyt., s. 6.

²⁹ Doświadczenia emigracyjne, niezależnie od miejsca migracji i osób, wskazują na zachowania charakteryzujące się bardzo silnymi związkami emocjonalnymi i kulturowo-psychologicznymi migrantów pierwszego pokolenia z miejscem i kulturą pochodzenia. Proporcjonalnie do upływu czasu od momentu zaistnienia faktu migracji oraz pojawiania się kolejnych pokoleń związki te słabną, osiągając w niektórych przypadkach ekstremalny poziom całkowitego wynarodowienia. Jednak w krajach skandynawskich zauważano w ostatnich latach zjawisko powrotu do kultury kraju pochodzenia przodków w trzecim i czwartym pokoleniu potomków emigrantów (komentarz własny autora). Por. także S. Biletic, *De nationella missionerna*, w: *Stockholms Katolska Stift 50 år*, red. H. Hellström, Wyd. Veritas Förlag, Värnamo 2003, s. 70.

raę wychowania. Szansę w tym względzie stanowią kolejne pokolenia, czyli ludzie młodzi, którzy przybyli do nowego kraju w wieku dorastania lub urodzili się w nowym miejscu. Chociaż są wychowywani w ojczystej kulturze pochodzenia rodziców, to jednak wzrastają także wśród rówieśników miejsca zamieszkania, przede wszystkim w szkole, będącej obszarem spotkania kultury domowej z systemem nauczania oraz funkcjonowania według miejscowych wartości i zachowań.

Kościół katolicki w Szwecji, widząc szansę budowania społeczności coraz bardziej zjednoczonej³⁰, poszukuje nowych form oraz płaszczyzn współpracy i porozumienia wśród rodzin oraz młodzieży³¹. W tym kontekście wydaje się, iż ważnym problemem pozostaje brak skupienia należytej uwagi na ożywieniu i zacieśnieniu współpracy duszpastersko-socjalnej między parafiami a duszpasterstwami narodowymi i językowymi – tzw. misjami³². Wzajemne relacje tych instytucji pozostają niestety na poziomie kontaktów formalno-administracyjnych czy też jedynie w obszarze spraw jurysdykcyjnych. Stabilnie strukturalnie parafie oraz tętniące życiem i różnorodnością inicjatyw misje, we wzajemnej współpracy na rzecz swej podstawowej części – czyli młodych imigrantów oraz ich rodzin, według dotychczasowych analiz przeprowadzonych na terenie Szwecji³³, są realnym i sprzyjającym miejscem, w którym nowe pokolenie katolików w Szwecji może odnaleźć przestrzeń dojrzewania do zadań i obowiązków wyznaczonych im przez Bożą Opatrzność.

Istnieje jednak niebezpieczeństwo, że delikatność tematu oraz wrażliwość osób, których on dotyczy będzie skutkowałam postawami negatywnymi w momencie, gdy pominię się psychologiczny aspekt problemu migracji i jej przyczyn, poczucia zachwiania tożsamości oraz braku akceptacji w sytuacji odmiennosci³⁴. Szansą dla właściwie rozumianej integracji kulturowej młodego pokolenia prze-

---

³⁰ Por. A. Arborelius, *Ensam och tillsammans*, w: tenże, *Enhet i mångfald*, dz. cyt., s. 35-37.

³¹ Por. Y.K. Sjöblom, *Att vara ung i stiftet*, w: *Stockholms Katolska Stift 50 år*, dz. cyt., s. 29-36.

³² Struktury i jednostki duszpasterskie obejmujące swoim zasięgiem migrantów precyzuje, nazywa i określa *Erga Migrantes Caritas Christi*, dz. cyt., s. 83-90.

³³ Badania takie przeprowadzono z inicjatywy Salezjańskiego Ośrodka Dokumentacji Duszpasterstwa Emigracji Polskiej w Szwecji SODD w latach 2008-2009. Wynika z nich, że silne i trwałe struktury diecezji sztokholmskiej nie ogarniają dużej części katolików pozostających w przestrzeni własnej kultury i języka, tylko dlatego, iż nie odnajdują oni w społecznościach parafialnych sprzyjającego miejsca dla siebie i osobistej sytuacji. Istnieją ośrodki parafialne, w których wręcz wytworzył się styl braku akceptacji dla eksponowania odmiennosci i chęci publicznego prezentowania swoich problemów i spraw kulturowych – fakt różnorodności jest celowo pomijany. Stwarza się w ten sposób klimat pomijania i odpychania migrantów od życia parafialnego, argumentując to istnieniem misji kulturowo-językowych, jako miejsc właściwych dla zaspokojenia takich oczekiwań.

³⁴ Por. M. Weker, *Trudna codzienność emigrantów*, <<http://www.eduskrypt.pl>>, (data dostępu: 27.07.2007). Por. także *Psychoterapia dla emigrantów. Szok kulturowy*, <<http://www.psychologowie.info>>, (data dostępu 26.10.2010).

żyjącego okres idealizmu, entuzjazmu, aktywności, reagującego uczuciowo i spontanicznie, odpowiednie znalezienie miejsca oraz przestrzeni rozwoju i realizacji osobistych ambicji, uzasadnionych aspiracji, z pewnością przyniosłoby pozytywne skutki. W opinii autora posiadającego wieloletnie doświadczenie pracy duszpastersko-wychowawczo-socjalnej w Szwecji, najbardziej odpowiednim do tego miejscem jest zarówno wielokulturowa wspólnota parafialna, która powinna włączać w swój obszar zainteresowania grupy lub osoby z duszpasterstw narodowych, jak i wspólnoty narodowe lub etniczne znajdujące się na jej terenie, które powinny z całą świadomością odpowiedzialności za Kościół lokalny włączać się we współpracę, dając świadectwo jedności w wierze³⁵.

Biorąc pod uwagę powyższą argumentację, należy, w opinii autora, bardzo konkretnie i konsekwentnie wprowadzić w praktykę współpracy takie zasady, jak: ustanowienie koordynatora ds. emigrantów na poziomie centralnych władz diecezji – może nawet w randze wikariusza generalnego; organizowanie regularnych spotkań proboszczów i rektorów wraz z ich radami; ustalanie rocznego kalendarza wspólnie przeprowadzanych inicjatyw i spotkań; planowanie inicjatyw duszpasterskich, wychowawczych i charytatywnych angażujących wolontariuszy zarówno z parafii, jak i misji; organizowanie wspólnych wyjazdów formacyjno-integracyjnych dla osób zaangażowanych w działalność parafii i misji; utworzenie punktu konsultacyjnego lub poradni dla małżeństw i rodzin; podjęcie próby znalezienia formy wymiany opinii i doświadczeń dla emigrantów (np. kwartalnik, witryna internetowa, grupa dyskusyjna); w okresie zimowych przerw szkolnych i podczas wakacji letnich organizowanie wspólnych wyjazdów dla dzieci i młodzieży oraz pielgrzymek dla dorosłych; opracowanie jasnych zasad finansowania wspólnych inicjatyw. Dodatkowo, na szczeblu diecezjalnym, powinno odbywać się, co jakiś czas, spotkanie najważniejszych przedstawicieli wszystkich narodowości w celu przedyskutowania najważniejszych kwestii związanych z ich sytuacją na emigracji, problemami, wątpliwościami i oczekiwaniami³⁶.

Powyższe propozycje w sposób bardzo konkretny wskazują możliwości współpracy, a wymienione hasłowo wydają się bardzo proste i oczywiste. Jednak, aby ukazać właściwy stopień komplikacji w warunkach wielokulturowości³⁷, należy, nie bez przesady, pomnożyć i tym samym powiększyć trudności powstające w społecznościach jednokulturowych o ilość kultur biorących udział w realizacji powyż-

³⁵ Por. *Erga Migrantes Caritas Christi*, dz. cyt., s. 19-38.

³⁶ Wymienione propozycje są efektem doświadczeń pracy duszpastersko-wychowawczo-socjalnej w Kościele katolickim w Szwecji i w opinii autora wprowadzenie ich w życie pozwoliło by w usprawnieniu budowania społeczności katolickiej świadomej odpowiedzialności za Kościół w jego uniwersalnym wymiarze oraz wychowaniu młodego pokolenia w poczuciu jedności.

³⁷ Por. B. Svensson, *Kulturowe granice obywatelstwa*, dz. cyt., 203-204.

szych, pozornie oczywistych propozycji. Otrzymamy wówczas właściwy współczynnik i poziom zachodzących komplikacji i rodzących się problemów. W takiej sytuacji rodzi się pytanie o motywację do podjęcia wysiłków, a nasuwająca się odpowiedź podpowiada, że motywacja musi być tak silna, aby pozwoliła rozwiązywać zaistniałe trudności. Pośrednio stopień trudności i brak odpowiednich rozwiązań w tej kwestii uzasadnia także obecne problemy integracyjne w całym społeczeństwie europejskim.

Aktualny przekrój społeczno-kulturowy społeczeństwa szwedzkiego, a tym bardziej wspólnoty katolickiej w tym kraju, stwarza możliwość wypracowywania wzorców będących rozwiązaniem zasadniczych problemów współczesnych społeczeństw coraz bardziej różnorodnych kulturowo. Z pewnością, wysiłki integracyjne nie należą do prostych i byłoby błędem stawianie tezy, że kiedykolwiek to się zmieni, gdyż ze swej natury muszą być skomplikowane. W budowaniu integracji będą wymagały od każdej ze stron wytrwałości, konsekwencji, cierpliwości i pomysłowości, jednak z pewnością wysiłki podparte odpowiednią motywacją, a na gruncie społeczności Kościoła katolickiego jest ona jedna i niekwestionowalna – a jest nią Ewangelia – przyniosą określony skutek, czego dowodzi stan rzeczy w tych miejscach, w których powyższe propozycje z ewangeliczną determinacją są wdrażane w życie.

ZAKOŃCZENIE

Podjmując temat współpracy między parafiami a misjami kulturowo-językowymi w Szwecji, kierowano się potrzebą dokonania teoretycznej analizy faktycznego stanu istniejącej sytuacji. Istnieje bowiem nagła konieczność przemyślenia tego problemu w celu uzyskania pełnego obrazu stanu faktycznego i wytyczenia kierunku wysiłków mających na celu wprowadzenie nowej jakości, która pomogłaby integrować imigrantów różnych kultur obecnych w Kościele katolickim w Szwecji. Skorzystanie z owoców powyższych analiz przyniosłoby z pewnością praktyczne efekty w pracy duszpastersko-socjalnej oraz byłoby zaczątkiem nowego podejścia do zagadnień tworzenia społeczności katolickiej w Szwecji (wspólnoty będącej faktyczną różnorodnością) wytrwale poszukującej nowej formuły społecznej jedności.

THE COOPERATION BETWEEN CATHOLIC PARISHES AND CENTERS FOR POLISH CULTURE AND LANGUAGE IN SWEDEN

Summary

The article touches upon the necessity of cooperation between Catholic parishes and centers for Polish culture and language in Sweden – for the benefit of immigrants.

The analysis is concerned with the status of these two fundamental institutions of pastoral care in the administrative structure of the Catholic Church. Some thought was also given to the possibilities and difficulties arising from the multicultural make-up of the Catholic community in Sweden, as well as to the level of awareness that achieving this difficult unity is a necessary requirement for the transmission of Christian values to the next generation.

Keywords: Catholic emigration, centers for Polish culture and language, integration of Catholic migrants in Sweden

Nota o Autorze: ks. dr Mariusz Chamarczuk SDB, dr socjologii, absolwent UKSW, wieloletni pracownik Trybunału Biskupiego w Sztokholmie i duszpasterz polonijny, członek Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego. Założyciel Salezjańskiego Ośrodka Dokumentacji Duszpasterstwa Emigracji Polskiej w Szwecji (SODD). Prowadzi badania z zakresu historii i socjologii emigracji oraz procesów integracyjnych w Skandynawii.

Słowa kluczowe: emigracja katolicka, misje narodowe, integracja migrantów katolickich w Szwecji